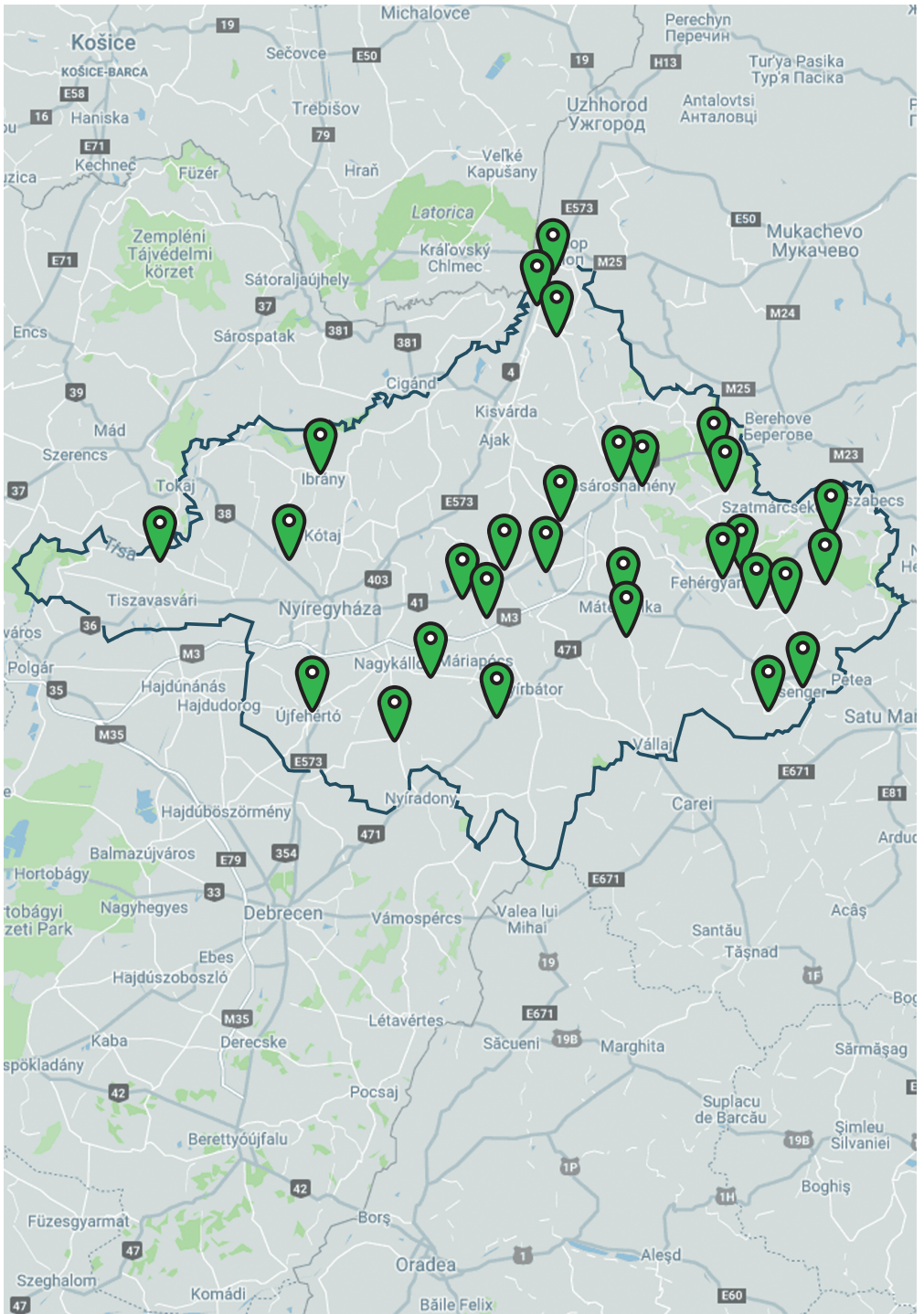

KÖZSSÉGFEJLESZTÉSI FOLYAMATOK SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYÉBEN

a TOP 5.3.1-16
pályázatokban

Cselekvő
közösségek

BEVEZETŐ

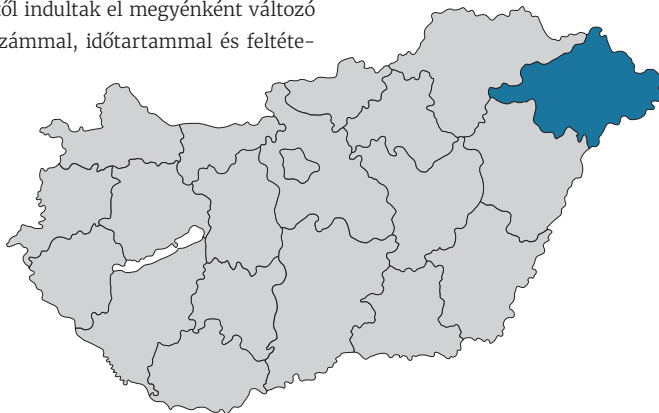
Országosan csaknem ezer településen zajlik jelenleg közösségfejlesztési folyamat, a helyi identitás és kohézió erősítése a közösségfejlesztés módszertanával. Jelen kiadványunkkal néhány példa kiemelésével azokra a kérdésekre keressük a választ, hogy mit is jelent mindez és milyen megoldásokat tud adni egy közösségi alapú beavatkozás a települések kihívásaira, tudnak-e helyben változásokat elérni a módszertan adta keretek között.

A „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” EFOP 1.3.1-15-2016-00001 kiemelt projekt a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ, az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár konzorciumi együttműködésében valósul meg. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében meghirdetett „A helyi identitás és kohézió erősítése” TOP-5.3.1-16 és TOP-6.9.2-16 című pályázatokhoz szorosan kapcsolódik szakmai és módszertani támogatást nyújt a megvalósítás során. A TOP-5.3.1-16 és 6.9.2-16 kódszámú projektek 2017 őszétől indultak el megyénként változó településszámmal, időtartammal és feltéte-

lekkel. Közös bennük, hogy mindannyian láttak lehetőséget abban, ha a saját településükön a közösségek megerősödnek, szorosabb együttműködések, közös cselekvések alakulnak ki és a társadalmi párbeszéd nyitottabbá válik. A feltárás, interjúzás időszakától kezdve a közösségi beszélgetéseken át a cselekvési terv kialakításáig és megvalósításáig a Cselekvő közösségek projekt kulturális közösségfejlesztő mentorai kísérték a folyamatokat és segítették át a nehezebb időszakokon is a projektgazdákat.

2019 tavaszán a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás projekt keretében 18 megyei szakmai napot szerveztünk, melyeken találkozási lehetőséget biztosítottunk a TOP-5.3.1-16 és 6.9.2-16 kódszámú projektben érintetteknek.

Ez a füzet egyike annak a 18 megyei kiadványnak, amelyekben megyénként 3-3 (a rendezvényeken megismert) példát mutatunk be. Ha valamely jógyakorlat felkelti érdeklődésüket, forduljanak bizalommal a megvalósító projektgazdákhöz!

MEGYEI ÖSSZEFOGLALÓ

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az országban utolsóként, 2018. november második felében hirdették ki a TOP 5,3,1 nyertes pályázatokat. Összesen 15 konzorciumban, 35 taggal pályáztak a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei települések. A megyében öt kulturális közösségfejlesztő mentor segíti a települési együttműködésekben folyó munkát. Bár a nyertes projektekben a megvalósítási és haladási dátumok eltérők, a közösségi beszélgetések és a lakossági interjúk eredményeinek elemzése a legtöbb településen már megtörtént. A nyertes megvalósítók a pályázati kiírásnak megfelelően arra törekednek, hogy a projektben vállalt feladatokat szakemberek közreműködésével valósítsák meg, ennek része a közösségfejlesztők foglalkoztatása és képzése a folyamatban.

A projektek legfontosabb célkitűzései a helyi értékek feltárása és a kistelepülések közötti együttműködés kialakítása, és a kulturális alapú közösségfejlesztői folyamatok elindítása. A felhívásnak megfelelően cél a helyi társadalmi kohézió erősítése, a helyi humán erőforrás aktivizálása és bevonása a helyi közösségi élet véráramába, illetve a közösségi élet periferiáján élők bevonása és megtartása a települési közösségekben. Figyelembe véve a helyben felmerülő, megjelenő nehézségeket, társadalmi problémákat, területspecifikusan alakították a projektek programjait, a közösségfejlesztői folyamatokat. A városoktól távolabb eső elszigetelt településeken, ahol nagy az elvándorlás, ott a helyi identitás erősítésére és a közösségi szellem megtartására

és elősegítésére nagyobb mértékben fókuszálnak. A konzorciumok sokfélék, ettől függetlenül az eddigi együttműködésük megfelelő, nincsenek ellentétes elképzelések. Szinte minden fél a közös gondolkodást helyezte előtérbe, így a helyi civil közösségekkel karöltve, ötletelve kívánják megvalósítani a kitűzött célokat.

A mentori tapasztalatok alapján elmondhatjuk, hogy a közösségfejlesztés, gyerekcipőben jár a megyében, és a nyertes pályázóknak nagy segítséget jelent a mentori munka, és azok a szakmai, módszertani kiadványok, amelyek a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás projekt keretében láttak napvilágot. Ilyen például a Községfejlesztés módszertani útmutató nevű szakmai kiadvány a helyi cselekvési tervekig vezető feladatok elvégzésében. Hasonlóan nagy segítséget jelentettek a Cselekvő közösségek szakmai rendezvényei, ahol a nyertes pályázók munkatársai rendszeresen képviseltetik a településeket.–

Felmerült az az igény is, hogy a megyei mentorok közreműködésével legyenek újabb szervezett összejövetelek, ahol a TOP 5.3.1 pályázatban nyertes konzorciumok a projekttel kapcsolatos kérdéseket megvitathatják, továbbá meghívottként jelen legyenek a találkozók olyan intézményi partnerek (Magyar Államkincstár, Nemzeti Művelődési Intézet, Széchenyi 2020 Program Iroda), akik a kulturális szakmai kérdéseken túl, a projekt megvalósításában hathatós segítséget nyújtanak. Az első ilyen megyei TOP konzorciumi találkozó 2019 júniusában Nyírmadán volt. Ezek a kezdeményezések azt bizonyítják, hogy van szándék és érdeklődés a közösségfejlesztésre, és az előrehaladás és fejlődés érdekében fontos ügynek tartják a nyertes pályázók a települések és szakmai partnerek közötti jó kapcsolatok építését és azok fenntartását is.

A megyei rendezvények egyik nagy sikere, hogy ezeken a találkozókön olyan lehetőségek nyíltak a megyében dolgozó

szakemberek, vezetők, civilek számára a közös beszélgetések az új kapcsolatteremtések által, ami a jövőben történő közösségfejlesztési folyamatokra is pozitív hatással van.

A nyertes pályázatokban a prioritások között szerepel a települések helytörténetének feltárása, mely a lakosság identitástudatát erősíti, erre egy jó példa a Csenger Város Önkormányzata Csengerújfalú Önkormányzatával konzorciumi partnerségben megvalósítandó programja.

Csenger város életében a sorsfordító születésnapok kapcsán olyan programok

szervezése jelenik meg a projektben, mely a lokálpatriotizmust elősegíti a lakosság számára, ezzel is erősítve a városhoz való kötődésüket. Ennek alkalmából egy *Csenger Monográfia* kerül kiadásra.

Az önkormányzatok nagy többsége felismerte a TOP 5.3.1 településmarketingbe beépíthető elemeit és ennek érdekében a közösségi beszélgetéseket és a lakossági interjúkat nem csak a pályázatban előírt korosztályra, hanem fiatalabb generációkra is kiterjesztette. Jó példa erre Újfehértó, ahol a városmarketing és a szakmai vezetés is egy kézben van.

„A HELYI IDENTITÁS ÉS KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE” CÍMŰ TOP PÁLYÁZATBAN RÉSZTVEVŐ TELEPÜLÉSEK

Baktalórántháza
Balkány
Csaholc
Csenger
Csengerújfalú
Fehérgyarmat
Ibrány
Jánd
Jánkmajtis
Kállósemjén

Levelek
Mándok
Márokpapi
Mátészalka
Nyírbogát
Nyírcsaholy
Nyírmada
Nyírtelek
Ófehértó
Penyige

Sonkád
Tarpa
Tiszabездéd
Tiszalök
Újfehértó
Vaja
Vásárosnamény
Záhony
Zsarolyán

A HELYI IDENTITÁS ÉS KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE

Projekt kedvezményezettje: Vaja Város Önkormányzata

Együttműködő partner: Vay Ádám Múzeum Baráti Köre

Vaja városnak a kedvező a földrajzi fekvése, hiszen a megyeszékhely, valamint Mátészalka, Vásárosnamény, Fehérgyarmat városok is közel vannak hozzá. A település közelében van a román és az ukrán országhatár is, amelyek a nemzetközi átmenő fogalmat növelik. Vaja teljes infrastruktúrával rendelkezik, kiépített iparterületén több nagy élelmiszerfeldolgozó és ipari létesítmény/cég található. A nagyszámú foglalkoztatást elősegíti, hogy a más településeken, a nagy ipari cégeknél alkalmazott munkavállalókat a műszakhoz igazodó autóbusz szállítja Vajáról is. Vaja történelmi hagyatéka rendkívül gazdag,

hiszen itt található a Magyar Nemzeti Múzeum Vay Ádám Muzeális Gyűjteménye, a református templom, a tájház és az Angyalos és a Vay család sírboltja.

Vaja társadalmi életét, az intézményrendszerek mellett, az aktív civil szerveződések határozzák meg. A gyerekeket és családjaikat a szabadidő hasznos eltöltését segítő, sport-, hitélethez kapcsolódó, bűnmegelőzést segítő, kulturális, valamint a hagyományokat átörökítő tevékenységet folytató egyesületek, alapítványok segítik, a helyi értékek generációk közötti átadásában.

A TOP 5.3.1.-16 operatív program keretében Vaja Város Önkormányzatának pályázati partnere a Vay Ádám Múzeum Baráti Köre. Természetesen az interjúk, a közösségi beszélgetések, a tervezés, valamint a lebonyolítás szakaszában minden civil szervezet és tenni akaró vajai és Vaját szívügyének tekintő ember tevékenyen részt vesz.

A projekt célja a pályázati felhívásban megfogalmazott célokkal összhangban Vaja város történelmi, turisztikai értékeinek megőrzése, a helyi identitást erősítését megvalósító közösségfejlesztő folyamatokkal. A projekt elsődleges célja Vaja történelmi örökségeinek a megőrzése, mellyel a helyi lakosok identitástudatát szeretnénk erősíteni, valamint a helyi értékeket megőrizni és a fiatalabb generációk számára átadni.

Nagy hangsúlyt fektetnek a közösség megerősítésére, a mindennapi élet változásainak figyelembevételével a közösségek újjászervezésére, új közösségek létrehozá-

sára, az aktív társadalmi élet fenntartására egyéni és közösségi szinten. Középtávú cél, hogy a település lakosságmegtartó erejét megerősítsék az identitástudat hangsúlyozásával, a közösség szerepének növelésével. Ehhez eszközként a kultúrát, a hagyományőrzést és a közösségi művelődést hívják segítségül. A projekt célcsoportja Vaja város teljes lakossága.

A programok által a helyi hagyományok felkutatása és felelevenítése kerül előtérbe, ennek keretében a helyi értékek feltárása és az értékörzés (pl.: helyi értéktár bizottság megalapítása, működtetése). Emellett közösségi, helyismereti kiállításokat és közösségi találkozókat is szerveznek, ilyen például az elszármazottak találkozója, közös névnapok, újszülöttek napja.

Kiemelt cél a helyi és térségi történelem feltárása, a mindennapok megörökítése a helyi lakosok és a könyvtárak, muzeális és közművelődési intézmények bevonásával. Ezért helytörténetet kuta-

tó közösséget hoznak létre a településen, valamint falukönyvet, közösségi kalendáriumot készítenek a lakosok bevonásával. Emellett tanulóköröket és népismereti táborot szerveznek.

A csoportkohézió, mint a közösséget megtartó erő tapasztalatának átadása, átörökítése mindenki számára fontos és követendő példa. Az egész társadalmat is érintő

globalizációs folyamatok hatásainak csökkentése, valamint a kis közösségek erejének a megnövelése a hagyományos kommunikációs csatornákon keresztül (pl.: beszélgetés, összejövetelek, rendezvények) elérhető. Mindenki számára lehetőség van a projekt tervezési a megvalósításig részt venni, ezzel is hangsúlyozva a bevonás és ez által az aktivitás fontosságát.

SONKÁD TELEPÜLÉS KÖZÖSSÉGI ÉLETÉNEK FEJLESZTÉSE

Projekt kedvezményezettje: Sonkád
Együttműködő település: Csaholc

Sonkád község Szabolcs-Szatmár-Bereg megye keleti részén az ukrán országhatártól 8 km-re fekvő, társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetben lévő, 877 fős lélekszámú település. A kisközség, a Szamos-közön, a Túr vize mellett fekszik. A településen napközi otthonos óvoda, valamint 8 település és Sonkád Községi Önkormányzat gesztsorságával (Sonkád és mikro körzete Szociális Alapszolgáltatási Társulás) működik. Szintén sonkádi központú a Sonkád és mikro körzete Szociális Alapszolgáltatási Központ. A településen a Művelődési Ház ad helyet a különböző, a helyi ifjúság számára szervezett programoknak.

a község közösségi kulturális életének szervezésénél nemcsak a helyi lakosságra,

hanem főleg a nyári üdülőszezonban az ide látogató turistákra, vendégekre is tekintettel terveznek programokat figyelembe véve a természeti, építészeti, műemléki adottságokat is. A lakosságszámból a fiatal korosztály aránya igen magas. Így elsődlegesen tőlük érkeznek igények közösségi programok iránti.

A TOP-5.3.1-16-SB1-2017-00012 számú pályázat célja, hogy gazdagodjon Sonkád és Csalóc történetisége a feltárt helyi sajátosságokkal, életúttörténetekkel, s ezeket a települések lakossága szélesebb körben megismerje. A tervezett tevékenységek hatására (közös tervekészítés, rendszeresen megtartott események, akciók, felkészítő programok) erősödnek és bővülnek a településeken az egyéni és közösségi szintű kapcsolatok, amelyek az egyének életminőségében is javulást eredményezhetnek.

Fontos, hogy rendszeressé váljanak a közösségi együttlétre alkalmat adó prog-

ramok, aktivitások, s ezeken az eseményeken a lakosság legalább fele rendszeresen részt vegyen. A közösségi programok olyan információkkal, tudással látják el a résztvevőket, amelyek hozzájárulnak az egyéni kompetenciáik növeléséhez is. Ez a fejlődés hozzájárul az egyéni sikerekhez a munkaerő-piaci, a szociális, kulturális területen és az élet egyéb színterein is. Mindezek hosszú távon segítik a lakosság életminőségének javulását és a közösség fejlődését.

A pályázat során a tervek készítésénél nagy hangsúlyt fektettek a helyi sajátosságok megismerésére, feltérképezésére, ami alapjául szolgál a helyi hagyományok felelevenítésének, megőrzésének, továbbfejlesztésének az utókor számára. Ezekre az ismérvekre alapozva határozták meg a megvalósítandó eseményeket. A helyi hagyományokat felelevenítő programok közül néhány: *Szatmári disznóvágás* – hagyományok régen és most, *Húsvéti hagyományok* és szokások felelevenítése – népi szokások,

népi ételek, tojásfestés, locsolkodás, *Szilvalekvárfőzés* – avagy lekvár főzés szatmári módon! A programok egyik célja, hogy egyaránt bevonják a fiatal és az idősebb korosztály tagjait.

A közösségek közös gondolkodására és a generációk együttműködésére alapozva terveznek „*Szeressük egymást gyerekek!*” – *játszunk együtt, ne vessünk együtt* – avagy *gyereknap régen és most!* címmel programot, amely a gyerekekről és családokról szól. Emellett házi szőttest is készítenek (szövé, varrás, horgolás stb.), amely a fiatalok és idősek tapasztalatcseréjét, tudásátadását teszi lehetővé. Hasonló kezdeményezés az „*Ifjúság és az öregkor*” – történelmi értékek és régi hagyományok, szokások tapasztalatcsere. Fontosnak tartják az idősebb generáció tudásának megbecsülését és átörökítését.

Mindemellett a civil szervezetekre és helyi vállalkozókra is gondoltak. A civil szervezeteket előtérbe helyező eseményük célja a résztvevők együttműködésének erősítése. *Vállalkozók a településen – hogyan fejleszthető településünk vállalkozói szemmel?* – kerekasztal beszélgetés a helyi vállalkozók számára nyújt lehetőséget a tapasztalatcsere és együttműködésre.

Mіндеzen ismereteket összegezve elkészítenek egy falukönyvet is, amelyben bemutatják a közösségépítés, mint tevékenység által létrehozott „értékek” sorát. Bemutatják hogyan változott községük, közösségük, milyen eredményekkel milyen eredményeket tudnak felmutatni a program végén. A projekt szerves részeként 3 alkalommal valósul meg a *Sonkádi Szabadegyetem*, generációk tudáscseréje, helyi tematikus rendezvény. A helyi tematikus klubok

témáit alapvetően a régmúlt emlékeire, a jelen aktuális témáira, és a jövő lehetőségeire építve határozták meg. Az alábbi témákban szeretnénk megvalósítani az tevékenységeket: helyi népi ételek főzésének felelevenítése, támaszkodva az idősebb korosztály ismereteire, tapasztalataira; ősi mesterségek ismerete úgymint halászat, kosárfonás; egészségnap.

Terveznek bűnmegelőzési és közbiztonság javítását segítő programokat is, kiemelt figyelmet fordítva a mai korban megjelenő aktuális témák, társadalomban jelenlévő problémák „megoldására”, kezelésére. Előadásokat terveznek az alábbi témákban: drogpreevenció, ifjúságvédelem, családvédelem, idősek biztonsága, vagyonvédelem, balesetmegelőzés.

ITTHON, OTTHON – KÖZÖSSÉGBEN A BEREGBEN

A projekt kedvezményezettje: Beregi Ifjúsáért Közművelődési és Szabadidő Egyesület
Együttműködő települések: Vásárosnamény, Tarpa, Gulács és Jánd

A projekt egymással közigazgatásilag határos településeken, Vásárosnamény városban, Tarpa nagyközségben, Gulács és Jánd községekben valósul meg összesen 14 000 fős lakosságot elérve. A kistáj összetartó ereje a Tisza. A beregi hosszúfalvak, az egykori mezőváros – mai nagyközség, a három folyó találkozásánál ma is városi rangot viselő Vásárosnaménnyal kulturális gazdasági, közigazgatási közösséget alkotnak. A négy település Szabolcs-Szatmár-Bereg megye vízjárta természetvédelmi területe mentén fekszik, az

ártéri és galériaerdők mellett a legnagyobb és legöregebb állományú tölgyesek tartkítják a vizenyőkkel teli réteket.

Vásárosnamény Jánddal, Tarpa Gulács-csal alakított közös Önkormányzati Hivatalt. A településeken mindenhol működik óvoda. Iskola három településen működik: Tarpán és Gulácson általános iskola, Vásárosnaményban 3 általános iskola és 2 középiskola várja a diákokat. Az oktatási intézmények állami és egyházi fenntartásban is működnek. Magániskolákban Vásárosnaményban és Jándon folyik képzés –

főleg esti tagozaton. Könyvtár valamennyi településen van, Művelődési Ház Tarpán és Vásárosnaményban önálló intézményként, Jándon és Gulácson eseti jelleggel működik.

A célterület nagyobb foglalkoztatói Vásárosnaményban települtek, ahol a két főút, vasút kiemelkedő logisztikai lehetőséget, a helyben lévő szakképzés pedig képzett munkaerőt biztosított az évek során számukra. A másik három településen elsősorban a helyi lakosok mezőgazdasági vállalkozásai jelentik a legerősebb foglalkoztatást.

A civil közösségek, a négy településen, jellemzően az erőforrásokra épülve a sport, a vadászat, a polgárórság és a horgászat köré szerveződtek, jelentősebb és működő szervezetek a városban találhatóak. Profiljukban az ifjúság és gyermekvédelemtől a környezetvédelemig, az állatvédelmen át közművelődésig találunk egyesületeket.

A projektgazda Beregi Ifjúságért Közművelődési és Szabadidő Egyesület, röviden BIKSZE, 18 éve tevékenykedik a térségben. Kinőve a gyermekkorát, a kistérség egyik meghatározóbb civil közösségeként dol-

gozik a szegényekért, a kóbor állatokért, a sportolni, túrázni vágyó fiatalokért, hogy legyen miért, kikkel minőségi életet élni a Beregben. A helyi önkormányzatok mellett partnereik intézményesített és nem állami szervezetek is, amelyek a közösségi munka erejével segítenek a megvalósításban, például a Beregszem Egyesület, a Balázs József Városi Könyvtár és Művelődési Központ, vagy a Fiatalok Kulturális Szövetsége.

Az egyesület jelen projekt keretében, a konzorciumi együttműködésben a közösségek általános fejlesztése mellett, azok cselekvőképességének fokozását tűzte ki céljául, szerepvállalásuk erősítésén keresztül. A felmerülő kihívásoknak, problémáknak történő megfelelés, minden településen együttműködéseken keresztül kell, hogy megvalósuljon fontos, hogy az érintett emberek is részt vegyenek a probléma megoldásában. A projekt a helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok, közösségi részvételre épülő tervezési gyakorlatok alkalmazására épít. Továbbá fontos számukra, hogy települési szintről a közösségek

szintjén is megjelenjenek és érvényesüljenek az esélyegyenlőségi szempontok.

A felhívásnak megfelelően a helyi ötletekre, kezdeményezésekre alapuló cselekvési terv alapján szerveznek közösségi programokat, amelyek újszerűsége – a szervezési folyamat módszertanának közösségépítő szerepe – helyi emberek cselekvőképességét serkenti. programjukban szerepet kap a terület kiemelkedő természeti adottsága, kulturális értéktára. Ezeket az értékeket a helyiek nem mindig veszik észre, átlépnek felette, hiszen mindennaposak számukra, fel kell fedeztetni velük és tudatosítani, hogy mekkora értékekkel élnek együtt évszázadok óta. A tudatosítás és a közösségi hasznosítási tervezés után társadalmi vállalkozás indításával gazdasági eredményeket is generálhatnak. A tervezést követően, félévente egy új folyamatot indítanak, összesen hat alkalommal, a helyi és térségi történelem

feltárása; a mindennapok megőrkítése a helyi lakosok és a könyvtárak, muzeális és közművelődési intézmények bevonásával; „falukönyv”, közösségi kalendárium készítése és népismereti tábor témakörökben. A hároméves projekt időszakából kiemelve ez a néhány programelem is jól példázza, hogy a tevékenységek miként járulhatnak hozzá a helyi identitás erősítéséhez.

Hiába a területi gazdasági, igazgatási, kulturális összetartozás, a mindennapokban a négy település önálló „várként” működik. Ezért innovatív cél, hogy a projekt végére az együttműködés eredményeképp valós egység jöjjön létre, amely időben és térben egymásra épülő programokkal, méltó bemutatóterévé válik e nagyszerű vidéknek. Mert ahogy itt mondják: „*Bereg, egy Szelet Kelet*” és ezt a szeletet szeretnék minél több embernek megmutatni a helyiek összefogása által.

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ MENTOROK

Dani Attila, Rémik Melinda, Konrád M. Dániel, Sármány Antónia, Borbás Péter

Felelős kiadó:

Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ
NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft.
Országos Széchényi Könyvtár

Szerkesztette: Kalmár Erika

Grafika/tördelés: Király Zoltán

A kiadvány a „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás”

EFOP - 1.3.1 -15-2016 – 00001 projekt keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg
2016. 09.16 és 2019. 09.15 között.

Minden jog fenntartva!

Budapest, 2019.

A Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás
EFOP-1.3.1-15-2016-00001 projekt
Az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

nmi.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE